

(f) Nagrada za društveno koristan rad u akademskoj i široj zajednici na prijedlog prof.dr.sc. Dubravke Hrabar, dekanice Pravnog fakulteta u Zagrebu

Sažetak

Rektorovom nagradom u kategoriji nagrade za društveno koristan rad u akademskoj i široj zajednici predlaže se nagraditi djelovanje studenata Grupe za pomoć tražiteljima azila i strancima Pravne klinike Sveučilišta u Zagrebu tijekom izbjegličke krize u drugoj polovini 2015. godine, u obliku pružanja humanitarne i pravne pomoći izbjeglicama i migrantima u Zimskom tranzitno-prihvatnom centru u Slavonskom Brodu te drugih aktivnosti na promociji prava na azil u hrvatskom društvu.

Za nagradu se predlažu sljedeći studenti: Brkić Matija; Čolić Mirna; Glavač Dea; Grgić Ivana; Grmovšek Irena; Jančevski Iva; Jozić Rea; Koren Lucija; Kovačević Lani; Novaković Mia; Ozmec Ana; Pavić Sanja; Petričušić Mia; Puc Kristina; Salina Vanja; Stipeljković Josip; Šaka Mia; Sakač Domagoj; Vukina Mislav.

Obrazloženje prijedloga

1. Pregled aktivnosti Grupe za pomoć tražiteljima azila i strancima

Grupa za pomoć tražiteljima azila i strancima (dalje: Grupa azil) djeluje od početka osnivanja Pravne klinike Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (dalje: Pravna klinika) 2010. godine, pod stručnim vodstvom prof. dr. sc. Alana Uzelca, voditelja Pravne klinike, i akademskim mentorstvom doc. dr. sc. Goranke Lalić Novak.

Uz osnovne aktivnosti Pravne klinike pružanja besplatne pravne pomoći hrvatskim građanima u rezidentnoj klinici i vanjskim klinikama, Grupa azil koncipirala je i provela dodatne aktivnosti usmjerene na promociju prava na azil u Hrvatskoj (pružanje pravnih informacija u Prihvatalištu za tražitelje azila, suradnja s organizacijama civilnog društva, izlaganja na konferencijama, organizacija tribina i društveno koristan rad).

a) Ključna aktivnost Grupe azil je pružanje besplatnih pravnih informacija tražiteljima azila u Hrvatskoj, a na temelju Sporazuma o međusobnoj suradnji u području međunarodne zaštite u Republici Hrvatskoj koji su krajem 2012. godine sklopili Ministarstvo unutarnjih poslova RH i Pravna klinika. Kliničari pružaju pravne informacije tražiteljima azila, izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom koji su smješteni u Prihvatalištu za tražitelje azila u Zagrebu i Kutini.

b) Grupa azil surađuje s organizacijama civilnog društva - Hrvatskim pravnim centrom (HPC) i Centrom za mirovne studije (CMS). U sklopu suradnje s HPC-om (udruga pružatelj besplatne pravne pomoći tražiteljima azila) kliničari sudjeluju u procjeni zahtjeva za azilom, što obuhvaća analize stanja u zemlji podrijetla i osnovanosti zahtjeva. Analize se koriste u pripremi za saslušanja tražitelja azila u postupku utvrđivanja statusa, a kliničarima suradnja služi kao edukacija u području prava azila i zaštite ljudskih prava. U sklopu suradnje s CMS-om kliničari vrše monitoring sudskih rasprava u postupcima odobravanja azila/supsidijarne zaštite u upravnim sporovima pred Upravnim sudom u Zagrebu kontinuirano tijekom cijele godine. Na temelju monitoringa izrađuju se izvještaji o sudskim postupcima u području azila.

c) Grupa azil sudjeluje na konferencijama iz područja azila i zaštite ljudskih prava. Ovdje ističemo sudjelovanje na *Godišnjoj konferenciji o azilu, migracijama i bezdržavljanstvu* (15. i 16. prosinca 2014., Sveti Martin na Muri) u organizaciji Ureda Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR), Hrvatskog crvenog križa i MUP-a. Predstavnice Grupe azil su u svom izlaganju upoznale sudionike s položajem Pravne klinike u sustavu besplatne pravne pomoći, predstavile rezultate rada Grupe azil te planove i izazove u

daljnjem nastojanju za pridonosenje boljeg funkcioniranja hrvatskog sustava azila. Kliničari su sudjelovali i na *Triple A Regional Conference* (25. - 27. studenog 2015., Priština, Kosovo) u organizaciji European Citizen Action Service. Predstavnici Grupe azil izložili su stanje u Hrvatskoj u odnosu na izbjegličku krizu te predstavili aktivnosti Pravne klinike.

d) Grupa azil je organizirala dvije tribine u vezi s pravom azila. Tribina *Tražitelji azila u našem kvartu: kako živjeti zajedno?* (23. travnja 2013., Mjesni ured Dugave, Zagreb) organizirana je u suradnji s HPC-om, a u cilju promicanja prava na azil u lokalnoj zajednici. Na tribini *Izbjeglička kriza i sustav azila u Europi* (1. listopada 2015., Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu) izloženi su pravni, geopolitički i sociološki aspekti izbjegličke krize, a okupila je veliki broj studenata pravnog studija.

e) Grupa azil organizirala je nekoliko uspješnih humanitarnih i društveno korisnih akcija. Humanitarni tulum *Praonica u Klaonici* (30. studenog 2012., Zagreb) organiziran za pomoć tražiteljima azila smještenima u Prihvatilištu za tražitelje azila Porin u Dugavama. Čitavim prihodom od prodaje karata kupljena je perilica za rublje koju tražitelji azila i danas koriste kao jedinu perilicu u Prihvatilištu. Tijekom akcije *Humanitarna diskoteka* (13. prosinca 2014., Zagreb) prikupljala su se novčana sredstva za kupnju poklona povodom božićnih i novogodišnjih blagdana tražiteljima azila smještenima u Prihvatilištu u Kutini.

U suradnji s HPC-om i UNHCR-om 14. lipnja 2014., a uz podršku Stanice planinarskih vodiča Zagreb i Parka prirode „Medvednica“, organizirana je akcija povodom Svjetskog dana izbjeglica *Pohod na Medvednicu, 2.700 koraka za 2,7 milijuna sirijskih izbjeglica*. Ovom akcijom željela se pružiti podrška i skrenuti pozornost na probleme s kojima se susreću kako sirijske, tako i brojne druge izbjeglice koje su prisiljene napustiti svoje domove zbog ratnog stanja, proganjanja i ozbiljnih kršenja ljudskih prava. U 2015. Svjetski dan izbjeglica obilježen je akcijom *Obalom Jaruna: 1800 oblutaka za 1800 nestalih u Sredozemnom moru*, u znak sjećanja na migrante i izbjeglice koji su nestali u Sredozemnom moru pokušavajući stići do obala Europe.

2. Pružanje humanitarne i pravne pomoći izbjeglicama i migrantima u Zimskom tranzitno-prihvatnom centru u Slavonskom Brodu

Kliničari Grupe azil volontirali su u Zimskom tranzitno-prihvatnom centru u Slavonskom Brodu (dalje: ZTPC) tijekom zimskog semestra akademske godine 2015./2016, u suradnji s HPC-om. ZTPC otvoren je 3. studenog 2015. te su sve izbjeglice i migranti do zatvaranja tzv. balkanske rute u ožujku 2016. određenom (kraćem) trajanju boravili u Centru. U ZTPC-u djeluju predstavnici i volonteri mnogih hrvatskih i inozemnih udruga i organizacija koje su zadužene za različite poslove, od podjele odjeće i hrane do pružanja liječničke pomoći. Kliničari su u ZTPC-u boravili u tri navrata: od 17. do 20. studenog 2015., od 7. do 10. prosinca 2015. te od 16. do 18. prosinca 2015. Rad je organiziran u tri smjene.

Studenti su tijekom boravka volontirali u sve tri smjene, uključujući i noćne. U prosjeku, tijekom jedne smjene dolazilo bi nekoliko vlakova/autobusa koji su dovozili izbjeglice iz Šida u Republici Srbiji do ZTPC-a. Nakon dolaska vlaka/autobusa studenti su u suradnji s Hrvatskim Crvenim križom i drugim organizacijama pomagali izbjeglicama pri izlasku iz vlakova, pogotovo ženama, djeci i starijima te u pružanju humanitarne pomoći (dijeljenja hrane, odjeće i obuće).

Primarna zadaća studenata bila je pružanje pravnih informacija o sustavu azila u Hrvatskoj i postupka dobivanja međunarodne zaštite izbjeglicama i migrantima. Studenti su također dijelili i letke (koje je izradio HPC) prilikom registracije i u smještajnom dijelu nakon registracije, pa su tako neposredno sudjelovali pri prvom doticaju izbjeglica s hrvatskim sustavom azila.

Studenti su sudjelovali i u obilježavanju Međunarodnog dana ljudskih prava 10. prosinca 2015. zajedno s drugim organizacijama aktivnim u ZTPC-u.

Volontiranje studenata u ZTPC-u uvršteno je u nekoliko izvještaja hrvatskih i međunarodnih organizacija. Tako je UNHCR u svoj izvještaj “Europe's Refugee Emergency Response” od 19. studenog 2015. uvrstio Pravnu kliniku kao svog partnera i naveo kao primjer prakse pružanje pravnih informacija u ZTPC-u. Uz to, napomenuto je da studenti prava pomažu UNHCR-u i ostalim partnerima u pružanju pravne pomoći u području međunarodne zaštite i integracije u Republici Hrvatskoj. Inicijativa Dobrodošli uvrstila je Pravnu kliniku u svoja dva članka napomenuvši u jednom da surađuju s volonterima Pravne klinike, a u drugom članku istaknuvši da su tijekom obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava zajedno s volonterima Pravne klinike ispisivali prikupljene izreke izbjeglica o ljudskim pravima na kartone nakon čega će biti izvještene u Centru.

U potrazi za pravom na život u miru od početka izbjegličke krize kroz Republiku Hrvatsku je prošlo više od 600 000 ljudi. Iako je tijekom ožujka 2016. tzv. balkanska ruta zatvorena, i dalje možemo očekivati velik priljev izbjeglica u Europsku uniju. Svojim djelovanjem kliničari su kao studenti Pravnog fakulteta u Zagrebu nastojali i nastojat će ubuduće pokazati kako humanost i solidarnost nemaju granica.

